

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **Ing. V. D.**, zastoupeného JUDr. Ladislavem Kolačkovským, advokátem, se sídlem Na Příkopě 859/22, 110 01 Praha 1, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 6. 2013, č. j. X1, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 20. 1. 2014, č. j. 61 Ad 7/2013 – 39, o návrhu žalované na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne ze dne 20. 1. 2014, č. j. 61 Ad 7/2013 – 39, **se zamítá.**

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností žalovaná (dále také „stěžovatelka“) brojí proti rozsudku Krajského soudu Hradci Králové – pobočka v Pardubicích č. j. 61 Ad 7/2013 – 39 ze dne 20. 1. 2014 (dále jen „napadený rozsudek“), jímž krajský soud zrušil rozhodnutí stěžovatelky ze dne 5. 6. 2013, č. j. X1 (dále jen „napadené rozhodnutí“) a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

Napadeným rozhodnutím byly zamítnuty námitky proti prvostupňovému rozhodnutí stěžovatelky ze dne 16. 4. 2013, č. j. X, kterým byl žalobci přiznán starobní důchod z českého důchodového pojištění, přičemž však nebyly zohledněny prokázání doby studia na území bývalého SSSR, kterou žalobce získal studiem na Leningradském vysokém dělostřelecko-velitelském učilišti Rudého října.

Napadeným rozsudkem shledal krajský soud nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, neboť není z napadeného rozhodnutí zřejmé, proč žalovaná dospěla k závěru, že pouze rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je jediným dokladem pro posouzení studia v bývalém SSSR jako vysokoškolského vzdělání na území ČR, když zcela absentuje odkaz na příslušné právní ustanovení a právní úvaha o tom, jak byla posouzena ve správním spise založená a shora uvedená doložka k diplomu žalobce. Stěžovatelka se přitom podle krajského soudu s touto listinou byla povinna vypořádat, a to zejména s ohledem na případné účinky veřejné listiny, a svoje závěry v rozhodnutí řádně uvést a zejména zdůvodnit odkazem na příslušné právní předpisy. Z napadeného rozhodnutí není zřejmé, proč dospěla k tomu, že jediným podkladem může být již uvedené potvrzení Ministerstva školství, mládeže

a tělovýchovy a zda tento její závěr byl důvodem pro odmítnutí aplikace § 13 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, či zda tím důvodem bylo spíše to, že žalobce nebyl ke studiu na území bývalého SSSR vyslán jako občan ČR, jak stěžovatelka uvedla ve svém vyjádření k žalobě. K tomu krajský soud zdůraznil, že žalovaná svým vyjádřením nemůže neúplnost a tím méně nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí zhojit. Je třeba ještě uvést, že pokud žalovaná dospěla k závěru, že předložená potvrzení nejsou dokladem prokazujícím uznání studia jako vysokoškolského studia na území ČR, pak měla žalobci poskytnout možnost, přičemž žalobce o to v námitkách výslovně žádal, aby předložil požadované potvrzení. To však stěžovatelka neučinila, čímž řízení zatížila procesní vadou, která mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Žalobce přitom v žalobě nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů ohledně neuznání doby studia namítal. Uvedený důvod byl tak dostatečným důvodem pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí.

Dále krajský soud poznamenal, že se neztotožňuje s námitkami stěžovatelky, které by měly vést k překonání zcela jednoznačného právního názoru Nejvyššího správního soudu zřetelně vysloveného Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 22. 3. 2012, č. j. 4 Ads 145/2011 – 59: „*Za náhradní dobu pojištění se tedy podle § 13 odst. 2 věty druhé zákona o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 425/2003 Sb., považuje též doba studia v cizině získaná před 1. lednem 1996, a to po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let, jestliže má pojištěnec české státní občanství ke dni podání žádosti o důchod.*“ Právní názor byl ohledně aplikace ustanovení § 13 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění vysloven ve skutkově obdobné věci a nevzbuzuje žádné pochybnosti o tom, jakým způsobem je třeba aplikovat ustanovení § 13 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Je pravdou, že se aplikace bude vztahovat i na studia v jiných státech než pouze v bývalém SSSR, avšak to není důvodem pro vyvrácení uvedeného názoru, naopak taková aplikace podmíněná pouze státním občanstvím v době podání žádosti o starobní důchod zakládá nediskriminující zacházení s občany ČR v oblasti důchodového zabezpečení. Krajský soud ze shora uvedených důvodů zrušil napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

V kasační stížnosti žalovaná mj. požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Svůj návrh odůvodnila tak, že zruší-li Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu, jímž bylo rozhodnutí stěžovatelky zrušeno, dostane se věc do stadia nového posouzení žaloby. Krajský soud, který je vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, může rozhodnout opačně, což by mělo za následek, že původní zrušené rozhodnutí stěžovatelky obživne. Důsledkem nového rozhodnutí krajského soudu by již ovšem nebylo zrušení rozhodnutí vydaného v mezidobí k realizaci původního rozsudku krajského soudu. Nastala by tak situace, kdy by vedle sebe existovala dvě opačná rozhodnutí v téže věci. Jde o nežádoucí výsledek, který je existujícími procesními instituty prakticky neřešitelný. V daném případě by rozhodnutí o původní žalobě ztratilo smysl, což by vedlo podle názoru stěžovatelky k naplnění pojmu „nenahraditelné újmy“, jejíž vznik je jednou z podmínek přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve smyslu § 107 s. ř. s.

Podle ustanovení § 107 zákona s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Přitom se přiměřeně použijí ustanovení § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Podle ustanovení § 73 odst. 2 s. ř. s. soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přízná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

Podle § 73 odst. 3 s. ř. s. se přiznáním odkladného účinku pozastavují do skončení řízení před soudem účinky napadeného rozhodnutí.

Podmínky přiznání odkladného účinku kasační stížnosti již ve své judikatuře Nejvyšší správní soud několikrát vyložil. Obecně lze konstatovat, že Nejvyšší správní soud vnímá možnost přiznání odkladného účinku jako určitou výjimku z pravidla, že kasační stížnost nemá odkladný účinek ze zákona a rozhodnutí krajského soudu napadená kasační stížností jsou tak v zásadě pravomocná a vykonatelná. Dále Nejvyšší správní soud judikoval, že není-li odkladný účinek dán ze zákona, je správní orgán poté, co bylo jeho rozhodnutí zrušeno krajským soudem, povinen pokračovat v řízení a řídit se přitom závazným právním názorem vyjádřeným v pravomocném soudním rozhodnutí, bez ohledu na to, zda je ve věci podána kasační stížnost (viz blíže usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006 - 49, přístupné na www.nsssoud.cz). Z tohoto rozhodnutí rovněž vyplývá, že i správní orgán může navrhnout při podání kasační stížnosti, aby jí byl přiznán odkladný účinek, a to ze stejných důvodů jako žalobce (§ 73 odst. 2 a 4, § 107 s. ř. s.). Samotné podání kasační stížnosti, není-li ze zákona spojeno s odkladným účinkem či nebyl-li vysloven soudním rozhodnutím, nemá však na plnění povinností správním orgánem žádný vliv.

Nejvyšší správní soud ve svém usnesení ze dne 2. 5. 2013, sp. zn. 6 As 61/2013, dovodil, že zpravidla přiznává kasační stížnosti správního orgánu odkladný účinek tehdy, jestliže skutečně hrozí vznik stavu právní nejistoty - tedy vydání nového správního rozhodnutí s obsahově odlišným výrokem a následné „obživnutí“ rozhodnutí původního, zrušeného krajským či městským soudem. Tato situace nastává zejména v případech, kdy soud zruší správní rozhodnutí z důvodu chybného posouzení hmotně právní otázky a zaváže svým právním názorem správní orgán, aby v novém řízení rozhodl odlišně od rozhodnutí zrušeného. Pak by skutečně pozdější vyhovění kasační stížnosti zákonitě vedlo k existenci dvou odlišných správních rozhodnutí v téže věci. Případy, v nichž se Nejvyšší správní soud rozhodl takové nežádoucí situaci zamezit přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti, představují např. usnesení ze dne 16. 1. 2008, č. j. 3 Ads 137/2007 - 55, ze dne 9. 4. 2008, č. j. 3 Ads 29/2008 - 35, ze dne 20. 8. 2008, č. j. 3 Ads 84/2008 - 34, ze dne 28. 5. 2009, č. j. 3 Ads 49/2009 - 85, ze dne 5. 11. 2009, č. j. 5 As 69/2009 - 75, a ze dne 9. 2. 2011, č. j. 3 Ads 10/2011 - 71.

Na druhé straně odkladný účinek nepřiznává Nejvyšší správní soud na návrh správního orgánu zpravidla tehdy, jestliže důvody zrušení správního rozhodnutí soudem jsou pouze procesního rázu a správnímu orgánu nic nebrání v tom, aby - po doplnění dokazování, dání účastníkovi možnosti se vyjádřit apod. - rozhodl ve věci stejně, jako to učinil ve zrušeném rozhodnutí. V takovém případě je totiž hrozba existence dvou odlišných rozhodnutí v téže věci mnohem méně pravděpodobná (byť ani zde ji nelze zcela vyloučit, jelikož po odstranění procesních vad může pochopitelně správní orgán zjištěný skutkový stav vyhodnotit odlišně). Argumentaci v tomto směru obsahují např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2009, č. j. 6 Ads 87/2009 - 49, ze dne 28. 11. 2012, č. j. 3 Ads 121/2012 - 11, ze dne 3. 12. 2012, č. j. 5 As 144/2012 - 27, a ze dne 10. 1. 2013, č. j. 3 Ads 29/2008 - 35.

Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že několikrát dříve v obdobných věcech kasační stížnosti podané stěžovatelkou přiznal odkladný účinek. Činil tak především z toho důvodu, aby eventuálně nově vydané rozhodnutí stěžovatelky nepředstavovalo problém z hlediska následného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti v případě zrušení zrušujícího rozsudku krajského soudu.

V posuzované věci ovšem tyto důvody podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu dány nejsou. Krajský soud stěžovatelku nezavázal žádným závazným právním názorem v merituu věci, nýbrž „pouze“ zrušil napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost, a to z hlediska chybějícího důvodu, proč žalovaná dospěla k závěru, že pouze rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je jediným dokladem pro posouzení studia v bývalém SSSR jako vysokoškolského vzdělání na území ČR. Tato procesní situace (vázanost tímto právním

názorem krajského soudu po zrušení pravomocného rozhodnutí žalované o námitkách) ještě neznamená, že by žalovaná byla povinna dobu studia žalobce v SSSR bez dalšího zohlednit.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že v posuzovaném případě stěžovatelka újmu, která by jí měla vzniknout, nijak nekonkretizovala. Samotná okolnost, že stěžovatelka je povinna respektovat závazný právní názor krajského soudu (tedy povinnost se v případně vydaném novém rozhodnutí vypořádat se s doložkou vysokoškolského diplomu žalobce dokládajícího srovnatelné doby studia v SSSR), ani to, že by v případě případného zrušení napadeného rozsudku krajského soudu „obživlo“ původní rozhodnutí stěžovatelky, nemůže znamenat sama o sobě nepoměrně větší újmu, která by odůvodňovala přiznání odkladného účinku kasační stížnosti stěžovatelky. V takovém případě by totiž musel Nejvyšší správní soud přiznávat odkladný účinek automaticky všem kasačním stížnostem podaným žalovanými správními orgány, což shora citované usnesení rozšířeného senátu vylučuje (viz k tomu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2013, č. j. 4 Ads 106/2013 - 21, přístupné na www.nssoud.cz).

Stěžovatelka tedy neunesla břemeno dostatečného tvrzení a břemeno důkazní. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že nebylo prokázáno, že by byla naplněna základní podmínka pro přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti (vznik nepoměrně větší újmy na straně stěžovatelky, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám). Nejvyšší správní soud proto návrhu žalované na přiznání odkladného účinku její kasační stížnosti nevyhověl. Tím Nejvyšší správní soud žádným způsobem nepředjímá své budoucí rozhodnutí o věci samé.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. března 2014

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu